

แบบฟอร์มที่ 3 ลักษณะสำคัญขององค์กร

ผู้ส่งมอบ พันธมิตร และผู้ให้ความร่วมมือ:

ผู้ส่งมอบ: ผู้รับจ้าง บริษัท ห้างร้าน และหน่วยงานภาครัฐ

พันธมิตร: กองทัพอากาศ, กรมชลประทาน, กรมอุตุนิยมวิทยา, กรมประชาสัมพันธ์, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำฯ, สถาบันการศึกษา, กรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้ให้ความร่วมมือ: หน่วยงานเจ้าของสนามบิน (เหล้าทัพ), บ.ท่าอากาศยานไทย, บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด, สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ความต้องการ: 1) แผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน 2) ความร่วมมือทางวิชาการ 3) การบูรณาการการทำงานร่วมกัน 4) การเบิกจ่ายที่รวดเร็ว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย:

1) หน่วยงานภาครัฐ : ผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด

2) ประชาชนผู้รับประโยชน์หรือรับผลกระทบจากฝนหลวง

3) คู่ค้า (ผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้รับจ้าง) ของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร

ความต้องการ:

1) ปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือทันเวลา ครอบคลุมพื้นที่ประสบภัยแล้ง

2) ปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับบริการประชาชนและภาคเอกชน

3) ลดผลกระทบและป้องกันการเกิดปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติ

สมรรถนะหลักขององค์กร:

1) ความเชี่ยวชาญเรื่องการวิเคราะห์สภาพอากาศเพื่อการตัดแปรสภาพอากาศ

2) ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีระบบตรวจสภาพอากาศ

3) ความเชี่ยวชาญเรื่องการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศ

4) ความเชี่ยวชาญด้านการบินตัดแปรสภาพอากาศ

แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ:

1) หน่วยงานให้บริการข้อมูลตรวจอากาศ เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรุงเทพมหานคร

2) หน่วยงานให้บริการข้อมูลปริมาณฝนจากถังวัดน้ำฝน เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน:

1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา ภาวะโลกร้อน การเกิดภัยธรรมชาติ/ภัยพิบัติที่รุนแรง

2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยีการบิน และเทคโนโลยีการตัดแปรสภาพอากาศ

3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศและการใช้ที่ดินของเกษตรกร

4) ประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าสู่ยุค 4.0

พันธกิจ: 1) บริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ โดยการตัดแปรสภาพอากาศ 2) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการตัดแปรสภาพอากาศ 3) บริหารจัดการด้านการบินในการกิจการตัดแปรสภาพอากาศ และการกิจด้านการเกษตร

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรอภีระด้านบริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศและการบินเกษตร อย่างสมดุลและยั่งยืน

ค่านิยม: Let’s go for Goal (L : Leadership, E : Expertise, T : Teamwork and Networking, S : Strategic Thinking, G : Growth, O : Open and Service Mind)

วัฒนธรรมองค์กร: ใฝ่ใจเป็นผู้นำ, มุ่งสู่ความเป็นเลิศ, ร่วมทำงานเป็นทีม, สร้างความคิดเชิงกลยุทธ์, เติบโตอย่างยั่งยืน, เปิดใจกว้างพร้อมบริการ

งบประมาณ: 2,379,039,800 บาท (ปี 2568)

รายได้: -

จำนวนบุคลากร: ข้าราชการ 296 คน ลูกจ้างประจำ 52 คน และพนักงานราชการ 280 คน (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2568)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ:

1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2556

2) ระเบียบกรมฝนหลวงและการบินเกษตรว่าด้วยการบิน พ.ศ. 2563

ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ: ระบบงาน ผล. แบ่งเป็น 3 ระบบ (ระบบหลัก ระบบการนำองค์กรและระบบสนับสนุนองค์กร) มีกระบวนการทำงานที่สำคัญ 3 กระบวนการหลัก และ 8 กระบวนการสนับสนุน ครอบคลุมภารกิจ โดยใช้แนวคิด PDCA ในการบริหารงาน ตั้งแต่การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการติดตามประเมินผล นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยใช้หลักการของ 7 Waste, Fishbone Diagram และ PMQA และนำเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เช่น LEAN Thinking, Visual Control และ Skill development เพื่อปรับปรุงการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ

สภาพแวดล้อมการแข่งขัน: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ปรากฏเห็นชัดมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในรูปแบบของพายุ น้ำท่วม หรือภัยแล้งที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง รวมถึงความตกลงปารีส หรือ Paris Agreement ที่กำหนดมาตรการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ทำให้ ฝนต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และขับเคลื่อนการทำงานไปสู่เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน และนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการตัดแปรสภาพอากาศ เช่น อากาศยานไร้คนขับ การพ่นสารฝนหลวงจากพื้นดินสู่ก้อนเมฆ การใช้พลังงานสะอาด มาปรับปรุงบริการฝนหลวงให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ

ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม)

ด้านพันธกิจ: 1) มียุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ: แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย 2) มีนโยบายรัฐบาลสำคัญและเร่งด่วนด้านภัยแล้ง

ด้านปฏิบัติการ: 1) มีระบบตรวจสภาพอากาศที่ทันสมัยในการสนับสนุนข้อมูลสภาพอากาศที่น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน 2) มีอากาศยานที่มีสมรรถนะสูงสนับสนุนการปฏิบัติงาน 3) มีเครือข่ายอาสาสมัครฝนหลวงกระจายในทุกพื้นที่ 4) มีนวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศ เช่น การพ่นสารฝนหลวงจากพื้นดินสู่ก้อนเมฆ จรวดตัดแปรสภาพอากาศ

ด้านบุคลากร: บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์สภาพอากาศ การวิเคราะห์กลุ่มเมฆ การบินปฏิบัติการฝนหลวง

ด้านสังคม: คุณภาพน้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงมีความปลอดภัยตามมาตรฐานน้ำดื่ม ประชาชนสามารถใช้อุปโภคบริโภคได้

ผลผลิต/บริการหลัก:

ผลผลิต : ปริมาณฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวง

บริการหลัก: 1) บริการฝนหลวงแก้ปัญหภัยแล้ง 2) การบรรเทาภัยพิบัติ

3) บริการอากาศยานสนับสนุนภารกิจผู้บริหาร กษ.

คุณลักษณะโดดเด่นของผลผลิต/บริการ:

1) บริการฝนหลวงแก้ปัญหภัยแล้ง ช่วยลดความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร ช่วยสร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ และเพิ่มน้ำต้นทุนให้อ่างเก็บน้ำทั่วประเทศเพื่อการชลประทานและการผลิตไฟฟ้า

2) การบรรเทาภัยพิบัติ ช่วยลดความรุนแรงหรือยับยั้งการเกิดพายุลูกเห็บที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรและบ้านเรือน และลดปัญหาหมอกควันไฟป่า ฝุ่นละอองขนาดเล็ก

3) บริการอากาศยานสนับสนุนภารกิจผู้บริหาร กษ. มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านการบินที่ผู้บริหารระดับสูงของ กษ.เชื่อมั่น และไว้วางใจในการใช้บริการเพื่อตรวจติดตามงานในพื้นที่

ผู้รับบริการ:

1) เกษตรกร/ประชาชนที่ขอรับบริการฝนหลวง 2) ประชาชนผู้รับประโยชน์จากฝนหลวง 3) หน่วยงานผู้ขอรับบริการด้านการบิน

ความต้องการ:

1) เกษตรกร/ประชาชนที่ขอรับบริการฝนหลวง ต้องการให้การปฏิบัติการฝนหลวงสามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ภัยพิบัติได้ทันเวลา และเพิ่มน้ำต้นทุนให้เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและการผลิตกระแสไฟฟ้า

2) ประชาชนผู้รับประโยชน์จากฝนหลวง ต้องการให้ปฏิบัติการฝนหลวงถูกที่ถูกเวลา ปริมาณฝนที่เพียงพอต่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค

3) หน่วยงานผู้ขอรับบริการด้านการบิน ต้องการการบินที่รวดเร็วและปลอดภัย

ความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของพันธกิจหรือหน้าที่ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศคืออะไร : จากพันธกิจและหน้าที่หลักตามกฎหมายด้านปฏิบัติการทำฝนเพื่อพัฒนาการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ ภาคเกษตร เนื่องจากพื้นที่การเกษตรของประเทศส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทานต้องอาศัยน้ำฝนเป็นปัจจัยหลักในการทำเกษตร	ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม) ด้านพันธกิจ: 1) นโยบายรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วนด้านภัยแล้ง 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 4) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยได้เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านปฏิบัติการ: เทคโนโลยีและนวัตกรรมการดัดแปรสภาพอากาศ ที่ใช้ระยะเวลาในการพัฒนาค่อนข้างนาน และมีค่าใช้จ่ายสูง ด้านบุคลากร: พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มีทักษะด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านสังคม: สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการกิจปฏิบัติการฝนหลวง
ในการทำงาน บุคลากรมีความจำเป็นที่ต้องดูแลเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยอะไรบ้าง : การปฏิบัติการฝนหลวง เป็นกระบวนการดัดแปรสภาพอากาศให้เหมาะสมกับการเกิดฝน เป็นการปฏิบัติงานบนท้องฟ้าที่มีความแปรปรวนของสภาพอากาศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบนอากาศยานทั้งหมดต้องผ่านการตรวจความสมบูรณ์ของร่างกายจากสถาบันเวชศาสตร์การบิน กองทัพอากาศ และขณะปฏิบัติงานบนอากาศยานจะต้องปฏิบัติตามหลักนิตยการบินอย่างเคร่งครัด	เทคโนโลยีการสื่อสารและการให้บริการที่สำคัญมีอะไรบ้าง : 1) เว็บไซต์กรมฝนหลวงและการบินเกษตร (www.royalrain.go.th) 2) Social Media (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LINE Official Account) 3) ระบบขอรับบริการฝนหลวง 4) Application Rainmaking ความสำคัญของสมรรถนะหลักของส่วนราชการที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประเทศ คืออะไรทั้งทางตรงและทางอ้อม : ทางตรง คือ ด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดหรือบรรเทาความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตรจากปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติ ด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้พื้นที่ป่าไม้ ป้องกันการเกิดไฟป่า ด้านสังคมและสาธารณสุข น้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงสามารถใช้อุปโภค บริโภคได้อย่างปลอดภัย ทางอ้อม คือ เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ไม่ละทิ้งถิ่นฐานเข้าสังคมเมือง และรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์
กฎหมายและกฎระเบียบอะไรที่มีอยู่และเอื้อให้ส่วนราชการทำงานอย่างมีความคล่องตัวและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ : 1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2556 2) ระเบียบกรมฝนหลวงและการบินเกษตรว่าด้วยการบิน พ.ศ. 2563 3) คำสั่งมอบอำนาจของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร	ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรที่สำคัญคืออะไร พื้นฐานของบุคลากรที่มีผลต่อการวางแผนการพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในการเป็นองค์การสมรรถนะสูงมีอะไรบ้าง : ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรที่สำคัญคือ 1) บุคลากรขาดความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 2) บุคลากรไม่มีความผูกพันกับองค์กร พื้นฐานของบุคลากรที่มีผลต่อการวางแผนการพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในการเป็นองค์การสมรรถนะสูงมีดังนี้ 1) ความรู้ ความสามารถ ในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการดัดแปรสภาพอากาศ 2) ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความสามารถในการบริหารจัดการ และภาวะผู้นำ
สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศของส่วนราชการเป็นเช่นใด? ประเด็นการแข่งขันคืออะไร และมีผลต่อการดำเนินการของส่วนราชการอย่างไร : การแข่งขันภายใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิตส่งผลต่อการแข่งขันของ ผล. คือ การสร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำฝนเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และไม่เพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจก การแข่งขันภายนอก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาโลกร้อน ส่งผลต่อการแข่งขันของ ผล. คือ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาภายในประเทศ เพื่อวิจัยและสร้างนวัตกรรมการดัดแปรสภาพอากาศให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล	การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญคืออะไร ส่งผลต่อสถานการณ์แข่งขันของประเทศอย่างไร : ผล. เปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันโดยขับเคลื่อนงานวิจัยสู่การปฏิบัติจากการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการดัดแปรสภาพอากาศมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการฝนหลวง และการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่และระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลและการทำงานของทุกกระบวนการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรให้ทันกับการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล